

Almene boliger eller flydende ungdomsboliger på Christiania

Henrik Valeur, arkitekt-urbanist

Christiania er bygget på en fantasi – fantasien om en anden måde at leve, bo og være sammen.

Ifølge forfatteren Ursula Le Guin er fantasien ”menneskets nyttigste værktøj ... en grundlæggende måde at tænke og en afgørende måde at blive til og være menneske”.

Det kræver fantasi, at forestille sig en forladt militærkaserne omdannet til en fristad for fredselkende hippier.

Det omgivende samfunds mangel på fantasi gør, at det ikke kan forestille sig Fristaden udvikle sig til andet end en ’normal’ by. Det er denne fantasiløshed der kommer til udtryk i regeringens ønske om at etablere 15.000 m2 almene boliger på Christiania.

Men dette ønske afspejler også en manglende forståelse for og fordom overfor det anderledes.

I DR-dokumentarfilmen ’Dagbog fra en Fristad’ fra 1976, følger man et eksperiment, hvor familien Hansen fra Hedehusene, der er imod Christiania uden nogensinde at have besøgt stedet, flytter ind i et kollektiv på Fristaden i en uge.

Filmen indledes med, at faren, jord- og betonarbejder Eli Hansen, giver udtryk for sin mening:

”Min mening om Christiania, sådan umiddelbart, det er jo luk det lort.”

Da moren, hjemmehjælper Lise Hansen, som i begyndelsen mener, at Christiania er ”en stor hashbule, som bare skal lukkes” i slutningen bliver spurgt, om hun stadig mener det samme, svarer hun:

”Nej, for jeg mødte så mange mennesker og de hjalp hinanden, de kom hinanden ved, som de selv sagde ’de virkede sammen’, de lavede ting sammen og de tog sig af børnene sammen. Hvis jeg selv blev syg og brød ud af systemet, ikke kunne følge med i ræset, så tror jeg de mennesker ude på Christiania bedre ville kunne hjælpe mig end hvis jeg f.eks. kom på statshospitalet.”

Denne film kom til at ændre mange danskeres opfattelse af Christiania og havde betydning for beslutningen om at udsætte rydningen af Fristaden. Men med tiden

aftager forståelsen og fordommene vender tilbage. Måske det er tid til en genudsendelse eller, endnu bedre, en ny dokumentar om et nyt eksperiment.

For, som Eli Hansen afslutningsvis siger: ”Jeg er sikker på der er noget rivende galt, men jeg er ikke sikker på det er på Christiania det er galt.”

Der er mange mennesker, ikke mindst unge, som også i dag gerne vil bo på Christiania, men det er de færreste af dem, som har råd til at bo i almene boliger – eller lyst til det. For almene boliger er ikke bare dyre, de er også kedelige.

Det så ud som almennyttigt boligbyggeri, det familien Hansen boede i ude i Hedehusene, og det var de tilsyneladende glade for, men i løbet af eksperimentet kom de dog til den erkendelse, at der også skal være plads til andre måder at leve end deres egen.

Man kan komme det anderledes til livs ved enten at fjerne det eller ved at udvande det. Det var det første den daværende regering ønskede og det er det sidste den nuværende regering forsøger.

Hvis der opføres 15.000 m2 almene boliger på Christiania, vil det fuldstændig forandre Fristaden.

Man vil være nødt til at bygge tæt og højt, som man gjorde med det spekulationsbyggeri der blev opført på brokvartererne omkring forrige århundredeskifte, og som man siden det seneste århundredeskifte har gjort det omkring havnen. Man vil nok også rive eksisterende bygninger ned for at bygge nyt, som man gør i de såkaldte ghettoer, men faktisk har de selvbyggede og selvindrettede boliger på Christiania jo vist sig, at være langt mere holdbare end velfærdsstatens store boligbyggerier, som nu i stor stil rives ned, fordi de var af for ringe kvalitet og, som højhusbyggeriet i Brøndby Strand, fyldt med gift.

Undervejs i den gamle dokumentarfilm siger Eli Hansen, efter et fællesmøde, hvor man har diskuteret myndighedernes ønske om, at rive nogle af ejendommene på Christiania ned:

”Såvidt jeg forstår, er det et af de sidste virkelig grønne områder der er tilbage i hvert tilfælde af Københavns Volde, i det hele taget her på Amager, hvor der virkelig er noget miljø. Og der lå planlægningen i retning af, at der skulle køre nogle mo-

torveje igennem, der skulle bygges nogle ejerlejligheder, og der skulle bygges noget spekulationsbyggeri. [Men] Christiania i den form som det i dag eksisterer, er for folk som har flyttet fra de høje huslejer og er flyttet herud og har indrettet sig.”

For unge mennesker, som gerne vil bo på Christiania, og som ikke har råd til en dyr husleje eller lyst til at bo i et kedeligt moderne boligbyggeri, kunne selvbyggede småhuse, som der allerede findes mange af på Christiania, være en mulighed.

De 15.000 m2 boliger, som staten ønsker opført, vil formodentlig give plads til ca. 300 beboere. Hvis unge i stedet selv opførte deres egne småhuse kunne man nøjes med ca. 5.000 m2 til det samme antal beboere.

Det er stadig mange m2 at indpasse på de eksisterende landarealer i Christiania. Men Fristaden har også et stort vandareal, nemlig Stadsgraven.

Vi ønsker, at Christiania fortsat skal være et sted for eksperimenterende livs-, bo- og samværsformer. Derfor foreslår vi, at der skabes plads til flere unge, som deler Fristadens værdier. Unge som ikke ønsker, at være en del af konkurrencestaten og forbrugerkulturen – af ”ræset” som Lise Hansen kaldte det – men vil leve i harmoni med hinanden og naturen.

For mange af dem er Christiania måske allerede deres hjem, også selvom de (endnu) ikke bor der, for, som Ursula Le Guin videre skriver: ”Et hjem er ikke et sted, men

Forslaget til flydende ungdomsboliger er udarbejdet gennem workshops på Gallopperiet, Stadens Museum, Christiania og på Maskine Maskine Amager af brugere af dette sted, tidligere beboere i det flydende fristed i Erdkehlgraven, kunstnere, arkitekter og arkitektstuderende: André Caetano, Anna Therese Olrik, Dima El Solh, Francisca Calderon, Giorgiana Grant, Jan Bille, Henrik Valeur, Lars Van Deurs, Luna Dixen, Marie Liberati, Martin Bech, Noline Bram, Nicklas Bøeck, Peter Franceschi, Robert Ludwig Højbjerg, Søren Bisper, Søren Dixen, Vår Starbo Lind, Yechiela Pojanamesbaanstit og Yuxiang Li.

en fantasi. Det forestillede hjem er noget der bliver til. Det er mere virkeligt end noget andet sted.”

Vi foreslår, at der etableres flydende ungdomsbøfællesskaber, som gradvist kan udvikles, tilpasses og forandres, på vandet i Stadsgraven. Fællesskaber som er baseret på selvbestemmelse, *off-grid living*, *tiny living*, genbrug og lavt forbrug. Og som man nemt kan flytte rundt på – og rundt i.

Vi forestiller os flydebroer og flydende platforme med fælles funktioner (f.eks. atelierer, badefaciliteter, biblioteker, bytteskabe, bålpladser, forrådskamre, fælleskøkkener, køkkenhaver, multitoiletter, mødesteder, rum til opmagasinering, saunaer, scener, værksteder), hvor

småbåde og småhuse på tømmerflåder kan ligge til.

Platforme og flydebroer trækkes ind til land, eller man sejler ud til dem med joller. Eller man trækkes derud på flåder, hvis man er i kørestol eller har større ting med sig, fra nuværende landgangsbroer og nye landgangsbroer, som placeres hvor der allerede findes åbninger i sivskoven for ikke, at påvirke vandfuglenes ynglesteder. Og der anlægges flydende redepladser og fuglehuse på vandet.

Vi foreslår også den sydlig-

ste del af Syddysen indlemmet i Christiania og, at der her opføres selvbyggede småhuse og anlægges fælles faciliteter på land.

Sammen med mindre tilføjes til eksisterende bygninger kan der på denne måde blive plads til 300 nye beboere uden, at bygge højt og tæt og uden at rive eksisterende bygninger ned.

Det er selvfølgelig bare en fantasi, men Christiania er jo netop selv beviset på, at fantasier kan blive til virkelighed.

Forslaget blev overdraget til Christianias arkivar Ole Lykke ved et arrangement på Maskine Maskine Amager 20 maj 2022 som en gave til Fristaden – til inspiration og med tak for inspiration.

Henrik Valeur er forfatter til bøgerne *The floating community* og *En anden by* (begge Arkitekturforlaget B, 2021).

